

Вид Вукасовић

СРЕБРНА КОПЧА СНА

ИЗДАЈО

Кућно издаваштво

„ПРОМОЦИЈА”

Београд

Београд Југовића 2/а

Библиотека „Драмска књижевност” св. 2

ГЛАВНИ УРЕДНИК (и аутор говора)

Миодраг Тодоровић

ГРАФИКА НА КОРИЦАМА

Вид Вукасовић

Прво издање

1993.

ЦИП - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
886. 1/ 2-2
ВУКАСОВИЋ, Вид
Сребрна копча сна / Вид Вукасовић. - (1. изд.). - Београд : Промоција, 1993. - 132 стр. ; 21 цм. - (библиотека Драмска књижевност ; св. 2)
15498764

ХРОНОСФЕРА *

Научно-фантастична радио-игра

Лица:

Јан глас млађег човека

Иван нешто дубљи средовечни глас (Иванов и Јанов глас треба да буду у основи слични, тако да оба лица може да чита и један глумац, узимајући притом у обзир и Јанов глас у OFF-у).

Марта врло мелодичан глас (сопран). Преплиће се са Јановим у OFF-у.

Радња започиње и углавном се догађа у Јановој (о)соби, али се по потреби помера у друга времена и просторе.

Музичка пратња и звучни ефекти по избору режије, с тим да се посебно истакне збивање у OFF-у (кад Јан износи своја размишљања упућена пре свега себи самом).

* "Хроносфера" је награђена другом наградом на конкурс Радио-Београда за драмски програм /1989/ у категорији научнофантастична радио-игра. Прво извођење 18. новембра 1990 /ред.Ивана Вујић/.

Јан (OFF) Палим малу пригушену светиљку која оставља већи део собе у тами. Искључујем телефон. Лежем на кауч и очекујем. Иван ће се, као и сваког четвртка, појавити тачно у осам, можда који минут касније. Не знам одакле долази, нити како тачно изгледа. Не сећам се ни кад је почео да ме посећује. Понекад имам утисак да је од увек са мном. Нешто ме спречава да га о томе питам. Нешто ми не да да га погледам у лице, а он увек остаје некако скривен у сопственој сенци.

Јан (Гласно) Стигао си. Значи почињемо са новом хронопројекцијом.

Јан (OFF) Прилази и седа за мали сто крај светиљке која баца тек толико светла да му омогући да записује оно што говорим. Једва му назирем обресе лица, одлучну четвртасту вилицу, густу косу чију боју могу само да нагађам, дубок глас човека средњих година. Кад уђе не поздравља ме, нити је спреман да разговара о било чему другом осим, како он каже, о стварима везаним за хроносферу... а ја, вођен његовим чудно сугестивним гласом, почињем да говорим о збивањима у другим временима. Сваки разговор почиње једним именом. Свако наше вече посвећено је причи о једном имену. Питам се са помешаним осећањем нишчекивања, зебње и радозналости, које ће име вечерас поменути, која ће се стаза хроносфере сада отворити.

Иван Вечерас ће то бити Марта.

Јан (гласно) Значи прича о имену Марта?

Иван Реци, где се Марта сад налази, шта ради?

Јан (OFF) Питам се, по ко зна који пут, да ли ће Ив успети да ме усмери. Опустам се. Затварам очи и не видим ништа. Затим ми у мислима титрају неодређени облици, појављују се фрагменти сећања на свакодневне догађаје, слике из детињства... али се Марта, ко год да је она, не појављује. До мене поново, овај пут звучећи некако

пригушено, допире Иванов глас. Знам ту промену. Знам да је сад потребна само реч, само још једна реч... Чујем чудно зујање, као да ради неки уређај... Хронотрон...

Иван Марта удише ваздух пуним плућима. Левом руком додирује косу. Реци шта додирује десном руком?

Јан Мислим да додирује ограду брода. Ограда је зелена, дрвена, делује старо. Боја је испуцала и на више места отпала. Отприлике на свака два метра, у огради се налазе алке од изглачаног месинга, а кроз њих је провучено танко, али по свему судећи јако, уже.

Иван Погледај у море.

Јан Да, јато летећих риба управо излеће из воде, а иза њих виде се леђна пераја морских паса. Неколико летећих риба удара у брод, а једна која је узлетела успешније од других пада на палубу крај Мартиних ногу.

Иван Уђи у Марту. Реци, шта сад видиш?

Јан (OFF) Нисам ни схватио да се налазим у сцени са Мартом, а Иван је успео да ме доведе до дубљег нивоа, скоро до ивице хронотранса. Јасно сам видео летеће рибе, злослутна пераја морских паса, или можда неких других великих риба, Марино лице како у исто време усхићена и уплашена прати бег лепих летећих створења, које морнари с правом називају морским ластама. У тренутку кад је Иван рекао "Уђи у Марту" као да се време за часак зауставило. Знао сам да и даље седим у соби крај Ивана, који нечујно бележи моје одговоре, крај мале лампе подешене тако да већи део собе остане у мраку, али у исто време сам био и на броду и додиривао лако ознојеним дланом ограду. Био сам у Марти! У тренутку кад сам "ушао" у њен ум запитао сам се, од свих питања која су могла да ми падну на памет, да ли ме осећа? Звучало је то смешно. Па ја то све замислићам. Све је то игра, начин писања, зар не?

Иван   Је си ли ушао у Марту, шта сад видиш?
Јан (OFF)   Из неког разлога, трудим се да му не одговорим. Покушавам да одбраним себе и Марту, од његове радозналости. Одговлачим иако знам да ћу морати да му се покорим. Пролећу ми слике из Мартиног живота. Видим је, како се као девојчица игра на неком имању.

(Јанов глас нестаје и појављује се Мартин) Обучена сам лепше од остале деце, имање припада мојим родитељима. Велики пас сличан вучјаку се игра доптом...

Марта   ... од крпа зашивених у стару црвену чарапу. Пас се зове Лион. Спрема се киша, али ја не улазим у кућу. Неко ме дозива "Марта, киша ће! Одмах дођи унутра!" Нерадо се одазивам и трчим ка кући. Друге две девојчице мојих година, имам седам година, одлазе иза куће. Босе су и имају дуге ланене кошуље уместо хаљина. Видим мајку на улазу. Сагиње се и подиже ме. Тако је лепа. Грцам у сузама. Опет сам на броду и сећање на мајку која је умрла две године пре овог путовања, у педесет и другој години, скоро исто онако лепа као тад...раздире ми груди. Осећам неизрециву тугу и усамљеност, страпан осећај самоће. За тренутак опет видим мајчино забрињено лице. Пита: "Зашто плачеш? Шта се догодило? То само грми". Затим сам опет на броду сва у сузама. Гурам врхом патике морску ласту на траг у воду. Дајем јој још једну шансу. Можда ће избећи морске ласе. На броду сигурно не би избегла морнарски лонац.

Иван   Одговори ми на питање. Шта сад видиш? Сувише си се дубоко спустио. Врати се назад! Шта видиш?

Јан (OFF)   Настојим да му кажем што мање. Догађај из Мартиног детињства из неког разлога прескачем. Описујем само њен поступак са морском ластом.

Иван   Је си ли се осетио бар за тренутак као Марта?

Јан   Да осетио сам...Да, био сам Марта...

Иван   Реци, шта сад ради Марта?
Марта   Сад сам у луци. Ходам по тргу препуном људи. Идем ка крчми Телини.
Иван   Колико је времена прошло од твог путовања бродом?
Марта   Мислим... око годину дана. Да, ово је 1832.
Иван   Како се зове град у коме се сад налазиш?
Јан (OFF)   Опет не желим да му све кажем. Из неког разлога браним Марту или хоћу да је сачувам само за себе. Сад сам уверен да ме је осетила, да зна да у њој има још неког. Покушавам да јој нешто кажем. Узвикујем гледајући људе крај којих протлазимо њеним очима, "Марта, чујеш ли ме? Марта, јесам ли ја део твојих сећања на будућност која ће тек доћи?" Не одговара ми, али ме преплављују њене мисли.

Марта   Улазим у крчму, иако знам да то сама жена не би смела да чини. Дајем крчмару сребрњак и он ме води на спрат. Соба мирише на мемлу. На кревету је зачудо чиста постељина. У углу сточић са порцуланским лавором и великим бокалом пуним воде. Затварам зелене дрвене калке, седам на једину столицу и чекам. Улази Ерика и љуби ме, затим вади из торбе флашу вина, хлеб, пршуту, неке колаче. Пијемо по чашу вина, а затим се ћутећи скидамо и водимо љубав. Знам да дуже не смем да останем. Устајем и гледам се у полу-тама огледала изнад тоалетног сточића. Дивим се себи, имам врло лепо тело. Велике али чврсте груди, млечно бели тен, бутине мало шире него што бих ја желела, дуге ноге...

Јан (OFF)   Марта ми изгледа неизрециво лепо. Гледам са мржњом Ерика који пружа руку и тапше је по задњици. Милује је по бутинама, грли око паса... Враћа је у кревет и поново воде љубав, као луди, заборављајући на све остало, мислећи само на своју жудњу. Питам се ко је Марта, док она уређује косу безброј пута понављаним покретима. Осећам увојке под прстима, осећам зној под

пазухом. Бацам још један поглед у огледало, љубим се преко воље са Ериком, који лежи бесрамно наг и самоуверен заударујући на зној и маслиново уље. Одлазим...

Иван Одговори шта се дешава. Већ пет минута као да си заспао.

Јан (OFF) Опет чујем Ивана. Љут сам што ми је пореметило... Шта у ствари? Сан? Или неку дубљу везу, можда неко генетско сећање, прошлу реинкарнацију или нешто треће. Одговарам љутито и нетачно. Све мање желим да му поверим Мартина осећања и догађаје чији сам сведок.

Јан (Гласно) Мислим да се Марта доселила у град Таранто 1831. године. Дошла је да се уда за извесног Уга Фортелиа, локалног трговца. Пре тога га никад није срела. Отац ју је дао Угу из чисто материјалних разлога. Овај, наиме, не само што није тражио мираз, већ је Бениту, Мартином оцу, помогао финансијски у пословима, што је овоме било преко потребно с обзиром да је био пред банкротом.

Иван (Задовољно) То нам даје већ доста података. Прича се уобличије. Да ли знаш како изгледа Уго?

Јан (OFF) На моје изненађење Иваново питање ме опет баца у Таранто. Гледам Уга Мартиним очима и гадим се заједно са Мартом. То што је бар тридесетак година старији није главни разлог гађења. Он буквално смрди као јарац, а тако некако и изгледа са својом седом брадицом и у свом изањалом капуту који носи по кући упркос свог великог богатства. Искашљава се и пљује у неку посуду коју држи у руци. На столу испред њега је кутија с новцем. Управо је завршио пребројавање и задовољан је. Одвраћам поглед од Уга разгледам просторију. Слике у позлаћеним рамовима, тежак намештај од резбареног дрвета. Кроз отворен прозор допире жамор са улице. Касно је поподне. Седим у углу држећи у рукама неку књигу у мрком кожном повезу. Наслов јој је OPERE DEL SIGNOR STEFANO BENEDETTO PALLAVICINI, TOMO SECONDO, VENEZIA, MDCCXLIV. Изненађен сам... Сигурно је да је нисам, као Јан, прочитао нити имао у рукама... Мораћу да проверим да ли је 1744. године у Венецији заиста издата таква књига. Зашто Марта не чита нешто мање озбиљно? Гледам Уга Фортелиа другим очима. Можда је Марти гадан као мушкарац али сигурно има доста књига у кући. Читав један зид собе у којој седимо прекривају полице с књигама, а на једном од столова стоји велики глобус.

Иван Где се сада налазиш?

Јан У Мартиној кући. Марта чита неку књигу, али наслов не могу да разазнам.

Иван Добро то није ни важно. Ући дубље у Мартину психу и покушај да дознаш шта мисли.

Јан (OFF) Држим Мартиним рукама књигу и лагано окрећем страницу. Видим кристално јасно први ред, али га не разумем. Затим изненада осећам да сам поново у Мартином уму и да то она зна. Садржај књиге ми више није важан. Чујем је како ми се обраћа

Марта "Тражим стихове да ти се обратим ти чудни незнани делу моје душе. Као девица која сусреће једнорога гледам те на ливади свог скровишта. Хоћу да с тобом пливам плавом лагуном алабастерског неба. Хоћу да те додирнем уснама као тек убрану трешњу."

Јан (OFF) Дакле она ме схвата као лесничку инспирацију, а ја бих њу требало, према Ивановом мишљењу, да прихватим као стварно биће из другог времена. Наравно, стихове које ми је Марта упутила не ломињем Ивану, већ му даље описујем историју у којој се Марта и Уго налазе.

Иван Настој да ступиш у контакт с Мартом.

Јан Трудим се али ми не успева.

Иван Добро сад ћеш се наћи две године после тог времена.

Јан (OFF) Покушавам да се одупрем јер не желим да изгубим две године Мартиног живота, али ме Иванова сугестија одвлачи две године касније. Марта је добила дете и очигледно је тиме преокупирана. Дете је Ериково, што зна само она, а Уго је убеђен да је постао отац под старе дане и врло је поносан. Ериков брод је на путу за Северну Африку претрпео бродолом и отац се Мартином љубавнику изгубио сваки траг. Искрено верујући да је то казна божја за прељубу, одлучила је да више не вара мужа. И поред помоћних послуге имала је мање времена за читање, али је почела да записује своје стихове. У њој је било мање очаја него раније, али је зато постала још већи фаталист.

Јан (Гласно) Марта је добила дете и као да се помирила са судбином да је удата за старца. Тренутно се налази у истој соби и чита очево писмо. Нешто сасвим уобичајено. О здрављу, рођацима, животу у Напуљу.

Иван (радосно) Значи открили смо да је Марта из Напуља?

Јан Да, то је сигурно. И још нешто. Мартином оцу послови сада иду врло добро.

Јан (OFF) Сигуран сам да ме је Марта осетила. Држим очево писмо њеном руком и слушам њене речи:

Марта "Није те било две године мој весели гласу. Два пролећа сам те тражила у струнама своје харфе. Птице су два пута излегале птиће..."

Јан (OFF) Оставила је писмо и почела да бележи стихове. Записивала их је дрхтавом руком лица обливеденог сузама. Поседнута надахнућем осећала је да јој њихово настајање причињава неописиво задовољство. Дуго је писала све док није одјекнуо глас служавке која је ушла у собу да јој нешто каже. Изгубио сам контакт. Ивану сам уместо Мартиних стихова описао потанко послове њеног оца, који је постао бродовласник.

Иван Можеш ли да изађеш ван куће, да мало разгледаш град? Где се налази Мартина кућа, рецимо у односу на катедралу?

Јан Не могу да видим кућу, али имам утисак да је негде у центру, на једном од главних тргова. У сваком случају чује се стално жамор, увек има људи на улици...али губим концентрацију, зујање хронотрона постаје прејако...

Иван Кад избројим до три наћи ћеш се десет година даље у Мартиној будућности.

Јан (OFF) Отимам се. Не желим да изгубим десет Мартиних...мојих година. Иванов глас ми звучи као пресуда, као глас судбине који брише читаву деценију живота. Колико је стихова Марта написала за ово време? Шта јој се догодило? Више не могу да се оријентишем у времену. Колико ли је сати прошло у мом стану? Зујање хронотрона се мења. Иван га подешава настојећи да одржи контакт. Западам све дубље у хронотранс. Допирем до хроностазе и тонем...До мене допиру једва чујно, али на махове разговетно, телевизијске вести. Цена нафте је опет пала, лансирана су још два телекомуникациона сателита и сутра ће бити променљиво облачно...На улици кола градске чистоће сакупљају ђубре. Изненада забо рављам на све те звуке и чујем само Иванов глас како одбројава. Код броја три поново видим Марту. Гледам је у огледалу. Још увек лепо, али изборано, лице. Посматрам своје лице у скупоценом венецијанском биљурном огледалу и оно се трансформише у Мартино, а затим у моје. Па ја сад имам отприлике исто онолико година колико и Марта у свом времену, око четрдесет. "Још увек добре године" како кажу. Марта их очигледно осећа као терет. Изненада сам преплављен њеним мислима. Син Алберто има већ дванаест година и тренутно има час математике и географије у суседној соби. Мартин муж Уго умро је пре две године од срчаног удара. О имању се стара породични адвокат. Све то

саопштавам Ивану који пажљиво записује, посебно обрадован именима и датумима.

Иван Реци, шта се дешава.

Јан (OFF) Већ сам се извежбао да Ивану дајем само део података, а да за себе задржавам моје и Мартине тајне. Посматрам је како из мале порцуланске посуде узима прстима неку мирисаву маст и њоме лагано масира врат. Осећам мирис руже и лаванде. Прелази врховима прстију преко носа, затим око очију, добујући по ситним борама. Готово две године је запуштала свој изглед док је била у жалости за Угом. Сада опет жели да лепо изгледа, добрим делом због Албертовог учитеља Паола Пасквалеа који јој се ненаметљиво удвара. Отприлике је њених година и такође удовац.

Иван Опет си заћутао. Шта Марта ради?

Јан Мали Алберто има час математике и географије, а Марта се дотерује у суседној соби.

Иван Добро, пређи на неки догађај две године касније.

Јан (OFF) Покушавам да се одупрем, али не успевам. Иванова команда ме односи даље у будућност. Још неко време посматрам Марту у огледалу и моја жеља да с њом ступим у везу је толико јака да за тренутак успевам да јој дочарам свој лик. Не знам шта је успела да види, али схватам да у њеном уму настаје права бура. Дрхтавом руком тражи папир, заборавивши на шминкање, узима перо и почиње да пише. Видим само прва два стиха.

Марта Твој лик и по дану сањам, сусрећем те
У огледалу јутра, у ружиним латицама вечери.

Јан (OFF) Сцена нестаје и ја се налазим две године касније, наравно опет у Марти. Веома је лоше, тресе је грозница. Изгледа да има маларију. Њено ненашминкано, мртвачки бледо лице, прекривају грашке зноја. Тренутно у соби нема никога. Алберто, који је у међувремену израстао у правог

младића, у посети је код деде у Напуљу. Марта се плаши да ће умрети пре него што се он врати, нада се заједно са њеним оцем кога није видела већ пет година. Осећа се очајно. Повремено је тресе грозница, по лицу су јој избиле црвене мрље, има грчеве ногу и бол у срцу. Љубав са Албертовим учитељем Паолом је пропала још пре годину дана. Била је спремна да га прихвати и поред његове млакости у вођењу љубави, уствари готово импотенције, али је он изненада отишао да ради као учитељ деце неке богате породице у Пескари. Сада су јој остали само Алберто и отац, који се у међувремену оженио па га није више ни сматрала чланом своје породице. Само Алберто, а он није овде...Преврће се у грозници, западајући повремено у сан. Присутвујем чуду. Мала промена Мартиног духа уводи је из одвратне болесничке собе у предиван врт. Четрнаест јој је година и заиста је изванредно лепа. Лепшу девојку сигурно нисам видео ни на јави, ни у сну, укључујући у сан и све оне лепотице које као на текућој врпци производе филмска и телевизијска индустрија. Опет сам у њеном телу, у њеним очима. Шетам по прелепом парку пуном чемпреса, борова и осталог медитеранског растиња. Време је поподневне сиесте и сви чланови њене породице се одмарају у кући.

Марта (OFF)

Срце ми испуњава чежња. У устима готово осећам укус љубави. Прилазим малој фонтани направљеној у облику наге нимфе са љубичастом шкољком у рукама из које истиче танак млаз воде. Вода се слива у минијатурно језерце са локвањима и црвеним рибицама. Ослушкујем пажљиво да ли у парку има кога. Вртлар Туллио данас није у кући, а обе служавке вероватно спавају као и њихови господари. Сасвим сам сама и срећна. Осећам врућину поподнева и чујем гласове безброј зрикаваца који изводе своју вечиту песму, неизмењену још од давних времена

легенди, старих Римљана, Троје, Још од стварања света. Скидам се гола и неко време остајем на сунцу. Затим лагано улазим у ледену воду језера осећајући чудно задовољство док ми хладноћа прожима листове ногу, затим бутине, доњи део стомака. Урањам потпуно у воду плашећи црвене рибице, а затим устајем и прилазим статуи нимфе која је готово моје величине. Додирујем јој груди, љубим јој усне, у препонама осећам неизрециву сласт, готово бол. Нимфа је одједном оживела, њене усне су вреле, њене руке ме милују. Ваздух трепери и почиње да пада златна киша. Уместо зрикаваца се чује музика. То је вероватно музика сфера. Иза чемпреса провирује глава једнорога. Посматра нас док се љубимо.

Иван Опет си се изгубио. Шта се дешава?

Јан (OFF) Опет проклети Иванов глас. Разбио ми је илузију баш кад је било најлепше. Сан је био тако жив, тако опипљив. Још увек у рукама осећам нимфине груди. Још увек ми је на уснама њен пољубац. Ништа од тога не говорим Ивану. Светим му се што манипулише мојим и Мартиним сновима као да седи за командном таблом судбине. Неко време слушам Иванов глас, а затим се враћам у Мартину болесничку собу. Мешају се мириси мокраће, лекова и неког оштрог парфема. Служавка прилази Марти, додирује јој врат и опипава чело. Нема више од двадесет година. Носи тамно плаву хаљину и бели платнени капутић. Застаје, послушкује, затим отвара једну од фијока узима свежањ кључева и журно одлази из собе.

Иван Шта сад ради Марта?

Јан Она је...Ох не!

Иван Да ли је умрла? Реци.

Јан Да... уствари Не...Мислим..

Јан (OFF) Стојим крај Мартиног узглавља и покушавам да је додирнем, покушавам да је повратим. Чини

ми се да под руком осећам њено ознојено чело. До мене допире Иванов глас. Не разумем га. Вероватно жели да му кажем шта се "сад дешава". Од увек га је посебно занимало баш то време иза, непосредно иза смрти. . . Потискујем Иванов глас. Нећу... Нећу да дозволим да Марта овако оде. Губи ми се Мартина слика и ја изненада стојим на ивици лагуна. Опет сам бачен у будућност, у неку сасвим различиту причу од приче о Марти. Испред мене је мирна прелепа лагуна, а иза на неколико стотина метара писта за слетање авиона. Чујем кораке и постајем сасвим свестан ситуације у којој сам. Седим наг на песку. Управо сам пливао по готово млакој води лагуна, иако нам је било забрањено да ове ноћи излазимо из базе. Облачим се брзо и прикривам у жбуњу. На неколико корака пролази стражар, али ме не примећује. Додирујем чело још мокро од слане морске воде. Да ли је могуће да сам се ознојио од страха? Где се сад налазим? У ком правцу је усмерен хронотронски зрак?

Иван Врати се. Шта сад радиш? Отишао си сувише дубоко.

Јан Стојим крај Мартиног узглавља..

Иван Добро врати се. Мислим да је прича готова..

Јан (OFF) Отимам се. Ивану уопште не помињем лагуну. Он би био у стању да напусти Марту и да крене у другу причу. Не желим да је напустим, не желим да се вратим. Опет сам крај лагуна. Овај пут дању у летачкој униформи. Знаш ко сам и шта ми предстоји. Кроз један сат моја ескадрила полетеће у напад на јапанску базу на суседном архипелагу. Полетећемо пред залазак сунца и нападњемо кад падне ноћ. Ово је мој први задатак. Бомбардоваћу Јапанце. Плашим се. Шта ако нас погоде? Шта ако искочим и паднем у њихово ропство? Круже ужасне приче о мучењима који ма подвргавају своје заробљенике. Чујем Салкисов глас:

"Цоне, спреми се полазимо кроз десет минута. Шта је? Ухватила те прпа пред прву мисију?" Одговарам: "Ма не, никако... Не... Уствари зашто да кријем, да. Није ми баш пријатно. Ви остали момци сте прави ветерани."

Јан (OFF)

Име ми је Цон. Дланови су ми овлажени од зноја. Плашим се док прилазим авиону. Седам на своје седиште покушавајући да се осмехнем друговима. Они су летели много пута. Боб је био једном рањен, Капетан Салкис, кога сви зову само по презимену, оборно је, док је летео као ловац, седам јапанских авиона. Шта ја тражим међу њима?

Иван

Шта се с тобом догађа? Зашто не одговараш? Да ли је Марта жива?

Јан (OFF)

Јапанци су нас погодили. Бобу је шрапнел однео горњи део главе и он је остао везан за своје седиште у авиону који је, док смо ми искакали у ноћ, летео према оксану као рањена запаљена птица. Видео сам га како нестаје неколико миља даље уз експлозију. Падам беспомоћно према палмама. Изненада са обале допире рафал. Мене погађају. Осећам оштар бол. Губим свест. Знаш да је ово крај приче о имену Цон. Будим се у Марти.

Марта (OFF)

Отварам очи. Подижем се на лактове, затим с крајњим напором устајем, одлазим дрхтавих ногу до стола на коме је бокал са водом. Сипам воду у чашу и жедно пијем. Умивам се. Схватам да сам се повратила из чудног кошмарног сна. Била сам у летећој машини. Била сам мушкарац, војник у неком чудном рату далеко у простору и времену. Улази служавка и вришти испуштајући кључеве на под. Схватам да је мислила да сам мртва и да је покрала новац из касе. Не љутим се. Уместо тога се осмехујем. Кажем јој: "Задржи тај новац за моје здравље, али од сутра нећу да те више видим!"

Иван

Одговори. Шта се дешава с Мартом? Где се сада налазиш?

Јан

Марта се повратила. Опростила је служавци крађу али ју је отерала из куће. Дошли су јој отац и син. Лекар оздрављење сматра правим чудом. Живот се изненада наставља.

Иван

Добро. Сад иди још пет година у Мартину будућност. Шта се сада дешава?

Јан (OFF)

Уместо да га послушам и вратим се у Марту пет година после оздрављења, одлазим поново у њено детињство. Играм се са девојчицама крај амбара, миришем зумбул, грлим кученце које има тек три недеље. Остајем у детињству док ми то прија игноришући Иванове покушаје да ме дозове. Улазим у сан у коме грљим нимфу, затим милујем једнорога. Одлазим знајући да ћу увек моћи да се вратим у овај и у све друге снове. Неко време остајем сам са собом. Ван снова и ван јаве. Чиста сам мисао. Из мене проистичу снови и уливају се у разне токове јаве. Видим шта раде Јан, Марта и Цон. Видим многа друга лица, много прича о именима, али само једно извориште снова. Улазим у Ивана и посматрам Јаново тело на каучу. Круг је затворен. Сва имена су могућа. Сва лица се сусрећу у игри суочавања. Враћам се. Чујем Иванов глас. Отварам очи и први пут видим његово лице у пуној светлости и схватам да то гледам свој лик у огледалу. Десном шаком додирујем глатку црну кутију хронотрона. Осећам да су и та кутија и мени неразумљив уређај у њој такође део мене. Могу да је додирнем и да се нађем у било којој сцени из Мартиног живота, али такође и из многих других животних прича. Улазим у Ерика и доживљавам Марту као жену у крчми. Затим се поново налазим у Јановој соби, али сад у улози Ивана. Гледам Јана како лежи очекујући да га мој глас одведе у неко друго време. Додирујем хронотрон и осећам како се токови времена око мене згушњавају, како хротони хрле ка новим матрицама хроносфере. За тренутак застајем покушавајући да се сетим ко сам ја у ствари, одакле долазим, ко ми је дао

моћ да се играм временом, да доживљавам многе
животе... Не могу да се сетим, и схватам да ми је
Једино то ускраћено.

МИСИЈА **

Лица:	
Морла	(алиас Александ ^{ана} Шварц) глас младе жене
Постеир	(алиас Томас-Том Липовски) глас средовечног човека
Крујо	глас младог човека
Палаунки	глас старца
Алек Белини	(алиас Лиокни) глас младог мушкарца
Шанкерка	мало промукао глас младе жене

* "Мисија" је награђена другом наградом на конкурс^у Радио-Загреба за
драмски програм (1989). Изведена исте године (ред. З. Рундек)

Куцање срца. Прво тихо па све јаче. Затим музика чембала, једва чујна.

- Морла/OFF/ Зовем се Александра Шварц. Психолог сам. Ужа специјалност: психотестови за утврђивање суперинтелигенције. Интересује ме како да заштитимо најобдареније од тежње друштва да их прилагоди стандардима просечности и како да их припремимо за будући рад на психонским пољима. У Град сам дошла недавно. Заправо то се баш не може назвати обичним доласком. Сећам се уласка у ситронску комору. Још један стисак Крујове руке и вратнице се за мном затварају. Тренутац дуг као вечност, краћи губитак свести. Звукови саобраћаја у савременом земаљском граду
- Морла /Гласно/ Једноличним гласом/ На улици сам једног од њихових највећих насеља. Сви некуд журе. Возила са примитивним моторима на унутрашње сагоревање. Атмосфера загађена. Примаш ли слику?
- Крујо Примама али се меша са твојим мислима. Невероватан метеж. Сад примама и мисли пролазника. Неки мисле на исхрану, неки на новац, неки на посао, код неких су мисли страшно збркане...Пази, онај у жутом капуту те види!
- Морла Али то не би смело да се догоди. Ја сам за сад невидљива. Видиш ипак је прошао, само ти се учинило.
- Крујо Не. Ипак те је видео, бар за неколико тренутака, а затим је на то заборавио јер му је сцена изгледала сувише невероватна. Лела сасвим нага девојка бадемасте боје коже и са чудном сличном црвеној лепези фризуром посматра пролазнике. И то усред зиме кад су сви добро обучени. Ево видиш да му се твоја слика врзма по мислима. Мисли да је то било сећање на неки сан или приказ из неког филма.

Морла Пусти то сад. Морам да пронађем зграду градске библиотеке. Мислим да није далеко одавде. Ви-зуелизоваћу одећу. Ето видиш. Црвена хаљина. Чизмице од јелење коже. Беж капут и, поврх свега, шешир боје умбре са ситним рубинским украсима. Да ли ти се свиђам.

Крујо Заиста си лепа. Мораш тако да се обучеш кад се вратиш кући.

Морла Обећавам, али прво да скокнем до библиотеке. Времена нема баш превише.

Крујо Ситронски сноп ће те вратити кроз десет земљаних сати. Можеш да пређеш на нижу фреквенцију.

Морла У реду сад заиста додирујем земљу. Починем да дишем ваздух и да гацам по лапавици. Ух! Овде баш и није нарочито пријатно. Пада снег и ветровито је. Излазак из тавитронског круга често је тако груб! Ах да, морам да материјализујем и разне женске стварчице, документе, кредитне картице и новац док сам још у контакту са горњим делом ситронског снопа. Да. Све у ташни боје шешира и нешто новца у унутрашњем џепу бунде. Ох шта си све послао, ташна није баш елегантна, превелика је!

Крујо Не мисли на елеганцију, на задатку си. Ускоро ће ситронски сноп бити у стању да преноси само твоје мисли, све до часа повратка. Убацио сам ти још по нешто, осим онога што си тражила. Један биоанализатор, мали пиштољ омамљивач у виду оловке. Шминку, мали апарат подешен да хвата радио и тв емисије, рукавице...

Морла Као и обично претерујеш. Уосталом, имам довољно новца да накупујем све што ми треба.

Крујо Сад је ситронски сноп прешао на нижу фреквенцију. Следећих десет сати си практично сама, осим телепатске везе. Срећно!

Морла /OFF/ Током тренинга много сам сазнала о Земљи, али је непосредни контакт ипак нешто сасвим друго.

Сећам се плана града у који сам послата и ходам ка главној градској библиотеци, која се налази око пола километра од места на коме сам материјализовала. Знања и менталне моћи чине ме супериорном у односу на Земљане, али ипак у срцу осећам зебњу. Ходам по страном свету обилазећи барице које ствара полурастопљени снег. Ваздух је густ од испарења и издувних гасова аутомобила. Чини ми се да људи прегласно говоре, уствари непотребно вичу, смеју се. Погледи мушкараца, па и неких жена, ми говоре шта мисле о мом изгледу. Сувише сам лепа да бих прошла незаметијено. Неколико мушкараца који хоће да ми приђу одбијам менталном баријером. Један плавокоси високи младић ипак хода за мном десетак метара, а затим застаје не схватајући шта га је снашло. Убрзвам корак и, најзад, стижем до библиотеке и улазим. Понављам у себи: земаљско име ми је Александра Шварц. Занимање психологија, тачније психоллингвистика. Разведена, 27 година стара... Шта ли сад ради Кружо? Осећам се врло усамљено. Сви моји пријатељи, мој свет нестали су иза неколико степени тавитронске матрице. Ако ме ситронски сноп не врати, ако се нешто непредвиђено догоди остаћу насукана у овом примитивном свету. Али не, моји би сигурно нешто учинили да ме врате. Настављам да ходам пуна зебње по дугом предворју старе библиотеке.

Галама са улице нестаје. Одјекују само кораци по мермерном поду. Чују се врата. Затим далеки звук чембала, који се полако појачава.

Морла /OFF/ Кружо, надам се да примаш моје мисли. На менталном плану активирала сам два дисплеја. Десним примам мисли људи које срећем, доста фрагментарно, али довољно да знам шта смерају. Левим опипавам матрицу околине не бих ли пронашла Постеира. По нашим

обавештењима он ради у овој библиотеци, као један од библиотекара. Замисли један од највећих психоллингвиста библиотекар на овом свету! Није јасно зашто је то одабрао. Најзад га осећам, неколико десетина корака удесно. Видим га на дисплеју како слаже неке картончиће бацајући повремено поглед на велику стару књигу. Забога, зар они још не користе ни примитивне компјутере? Па ово је ипак њихова 1988. година. Компјутери су већ увелико у употреби. Ограђујем се јаким заштитним менталним пољем и улазим у његову радну собу.

Куцање. Врата.

Морла Добар дан.

Постеир Шта желите госпођице?

Морла Дозволите да се представим. Ја сам Александра Шварц. Пишем докторску дисертацију из области психологије и неопходна ми је нека литература.

Постеир Зашто се нисте обратили дежурној службеници библиотеке? У овом делу библиотеке не радимо са странкама. Овде се проучавају и сређују стари рукописи. Видите, на пример, ова књига коју читам из 1654. године је и, колико ми је познато, ово је једини сачувани примерак. Интересантно је да је писац Филип де ла Мар. . .

Утишава се глас Постеира и јавља Морлин.

Морла /OFF/ Невероватно! Подигао је око себе савршену одбрану. Као да стојим крај правога Земљанина, библиотекара који проучава и сређује старе рукописе. Преко рукава свог излизаног сакоа носи црне навлаке. Проћелав је и има перут. Чак се ни о здрављу не брине довољно. На дисплеју видим

два каријеса на зубима, мало иритиран желудац, проширене вене на десној нози, почетак окоштавања кичме. Занемарио је вежбе динтведа, суочавања са самим собом у игри збивања, опустео се, предао овом времену. Зашто? Шта хоће да постигне таквим аутодеструктивним ставом? Покушавам да опрезно зароним у његову потвест и не налазим ни трага од догађаја са Сирогда, нити од времена кад је на Ксантору био један од водећих истраживача псионских поља. Како је успео да у овој мери преузме улогу Земљанина? Моја психо сонда долази до дна и не налази ништа осим слика из живота Томаса Липовског чију је улогу преузео. Где се повукао Постеир?

Постеир Изгледа, госпођице, да ме нисте добро разумели. Моје одељење не ради са странкама. Мораћете да се обратите неком од библиотекара који раде са публицом.

Морла Немам зато довољно времена. Знате ја сам овде у пролазу. Морам још данас да завршим посао због ког сам допутовала у ваш град.

Постеир У реду. Реците шта вас интересује. Можда могу да вас упутим на особу која се тиме бави и да вам тако олакшам тражење.

Морла /OFF/ Питам се да ли ме је осетио? Крујо, ако хваташ моје мисли осећаш да је ово најтеже искушење с којим сам се суочила. Уколико открије ко сам можда ће покушати да пружи отпор. Човек који је толико дубоко ушао у проучавање псионске матрице лако би ме савладао, чак иако се дуго није користио својим моћима. Несмем да ризикујем и да ставим цео свој подухват на коцку. Од моје мисије зависи судбина Сирогда, а можда и целог квадранта. Кад бих бар знала зашто је пре једанаест година напустио своја истраживања на Ксантору и искористивши ситронски преносник одлетео на Земљу. Било нам је потребно више од десет година да откријемо где се налази,

готово у задњи час јер ако ја сада не успем да од њега добијем обавештење које нам је потребно догађаји ће се отети од контроле и судбина читавог низа светова постаће неизвесна.

Морла /гласно/

Интересује ме псионика. Знате то је једна нова, мало позната грана психологије. Врло је мало текстова из те области. Уствари готово да ништа није ни објављено.

Оргуље. Бахова Фуга и токата у Ддуру или нешто сл. Музика прелази у електронску, затим се стишава.

Постеир Искрено говорећи нисам ништа читао о псионички. Знате мене интересују херменеутика и историја уопште, а посебно античка. Бавим се и поезијом, али психологија ми није јача страна.

Морла И ја сматрам да је разумевање прошлости врло важно за разумевање садашњости. Питање је, међутим, да ли прошлости треба подарити сувише велики ауторитет или је десакрализован. Да ли је, на пример, садашњости боље приступити на прагматичан начин или историји ваља дати одговарајуће место у свим изучавањима, па и у психологији.

Постеир Читав наш поглед на свет зависи од нашег односа према прошлости. Ви припадници млађих генерација често, пре свега због тога што се у школи мало пажње посвећује изучавању историје, прошлост потпуно занемарујете или јој придајете врло мали значај. Али видим да сте ви изузетак.

Морла Па, видите један од разлога мог интересовања за историју је веза која по мом мишљењу постоји између људске психе и тока историјских догађаја, односно догађаја уопште. Фронт догађања не зависи по мом мишљењу само од делања већ и од мишљења, па и од вербализације мисли, дакле од онога што људи говоре. Отуд се без

	психоллингвистике не може изучавати ни историја, док нам псионика омогућава да схватимо збивања у матрици континуума.
Постеир	Врло занимљиве тврдње, врло занимљиве. Као да баш не припадају сасвим нашем времену.
Морла /OFF/	Разговара, а ни најмање не слаби одбрану. Ни спомињање псионике није га изненадило. Тело је запустио али дух му је остао неокрњен, ментална одбрана потпуна. Да ли је нешто посумњао? Моји дисплеји не показују ништа. Чини се као да је ово заиста Томас Липовски. Нема ништа од Постеира. Понаша се сасвим нормално. Скида црпе навлаке са рукава и спрема се да се извини и да прекине разговор. Кроз пет минута ће пауза за ручак и он жели да оде до бифеа библиотеке да поједе свој сендвич и да попије кафу. Па добро придружићу му се.
Морла /гласно/	Не желим да вас даље задржавам. Ускоро вам почиње пауза. Реците ми да ли библиотека има бифе? Морам да признам да бих радо попила кафу. Од јутрос сам на ногама и у журби да посвршавам све послове због којих сам дошла у град.
Постеир	Ако желите можете ми се придружити, наравно уколико једна тако лепа млада дама нема ништа против да седи и пије кафу са једним старијим чиновником какав сам ја.
Морла	Али молим вас, па ви нисте стари, а нисте ни чиновник.
Постеир	Од вас бар два пута на жалост, али шта је ту је. Кафица нам увек остаје као утеха, а и добар залог чини да се човек орасположи.
	Нешто касније у бифеу библиотеке. Гласови. Шанкерка пита шта желе. Звечкање посуђа.
Постеир	Узели сте сендвич са пилетином и једете га као да вам је први у животу.
Морла	Па на неки начин и јесте. У сваком случају први пут једем на овом месту.

Глас са суседног стола	Здраво, Томе, видим имаш лепо друштво, а нас не упознајеш.
Постеир	Представи се сам. Александра Шварц је докторанд. Ради тезу из психологије и жели да пронађе нешто о псионичи.
Глас са суседног стола	Мило ми је. Ја сам на неки начин имењак. Алек Белини. Радим у одељењу за рестаурацију књига. Тако Том и ја често сарађујемо.
Морла	Да ли сте и ви заљубљеник у историју?
Алек	Да, али и у многе друге ствари. На пример волим да сликам, бавим се фотографијом, волим једрење. Жалим што ми камера није при руци да овековечим овај сусрет.
Морла	Предпостављам да жалите и што вам једрилица није ту да мало одмах једримо. Притом би, наравно, било боље и да је неко друго мало топлије годишње доба.
Морла /OFF/	Кружо, пратиш ли шта се догађа? Ако моје мисли допиру до тебе, знаш да не могу да се одлучим шта да предузмем. Једем пилећи сендвич правели се да ми се свиђа. Ја вегетаријанка прождирем месо доста сумњивог укуса, осмехујући се Алексу и Томасу. Видиш, почињем да Постеира називам Томасом. Сви покушаји да у њега продрем пропадају, не зато што би то било тешко већ што је то сувише лако. Читам га, мислим на његову земаљску егзистенцију, као отворену књигу, од детињства па надаље. Школа, пецање на реци, војска, студије, прва љубав. Све је ту. Аутентичан Земљанин, без и најмањег трага живота на Сирогду и Ксантору. Слично је и са Алеком, кога сам "прочитала" за неколико минута. Сада прича о историји Етрураца, разрађујући хипотезу да су били словенског порекла, а притом ме замишља голу. Ово је, изгледа, баш љубав на

први поглед, али без икакве будућности, пошто је до мог одласка са Земље остало мање од осам сати. Морам некако да одвојим Постеира и да са њим останем сама, али њему се изгледа не жури иако је пауза прошла већ пре пола сата.

Морла Извините господине Липовски, зар вам се пауза није завршила? Можда би могли да пођемо да ми помогнете да нађем своју литературу.

Постеир Али молим вас чему те формалности? Зовите ме просто Том, боље чак и чика Том него господин Липовски.

Морла Добро Томе, онда да пођемо. Алек, б'љо ми је мило...

Алек Хоћемо ли се ускоро поново срести?

Морла Вероватно ћу за који дан опет допутовати у ваш град, па онда можда...

Постеир Мислим да је најбоље да Алек крене с нама.

Морла Али, мислила сам да...

Постеир Драга, Морла, ни Алек није са Земље.

Морла /OFF/ Сазнање да Постеир све време, или готово све време зна ко сам, па чак да вероватно сад слуша и моје мисли док покушавам да вам их пошаљем преко спациално-темпоралног бескраја који нас раздваја, заиста ме ужасава. Сав мој тренинг, све припреме, чињеница да сам одабрана као најбоља, нису ме учинили ни приближном правом мајстору у игри псионским нитима какав је Постеир. Ко је Алек? Један од несталих са Ксантора? Не могу да докучим, али сад осећам да је моћан скоро као и његов учитељ. Неко време седим нема у углу бифеа гледајући кроз прозор суснежицу и смог. Чекам да они нешто кажу јер сам играчка у њиховим рукама. Да ли је овим моја мисија завршена?

Постеир Да, знам шта сад покушаваш да јавиш Крују и Палаункију, али мислим да то нису ухватили.

Морла У реду, предајем се. Очигледно да су моје способности далеко испод твојих, поготову ако се удружиш са Алеком.

Постеир То није потребно.

Шанкерка Хоћете ли можда још нешто?

Алек Не, хвала Рози. Већ каснимо на посао. Видимо се сутра.

Престају звукови бифеа. Музика чембала. Затим звучна позадина типична за морску обалу. Шум валова, галебови...

Морла /OFF/ Нисам очекивала да ћу на Земљи доживети околико шокова. Прво, ужасно сазнање да Постеир, односно Том, и Алек /још увек не знам Алеково право име/ све време знају ко сам и поигравају се са мном. Затим изненађење да их чињеница што су откривени ни најмање не забрињава. После бифеа и одвратног пилећег сендвича отишли смо у Постеирову радну собу. Успут је рекао једној од службеница да никог не пушта и да бележи телефонске позиве пошто имамо важан разговор и не желимо да будемо ометани. Сад се изненада понашао као директор или генерал, а не као средовечни чиновник. И ход му се изменио. Био је жустар и брз, а од разних хроничних оболења у његовом организму ништа није остало. Ни трага од проширених вена, окоштавања кичме и осталих поремећаја тако типичних за већину Земљана. Интересантно је да допушта да му на једном од менталних дисплеја посматрам унутрашње органе, али ми не дозвољава ни најмањи поглед на своје мисли, док он моје сигурно види. Ужасно. Не могу да продрем ни у Алекове мисли осим у део који се односи на његову жељу да ме сексуално поседује. Бесрамно ми показује шта би све радио са мном. Ипак, морам да признам да у томе видим, и поред неких навика које је очито стекао

на Земљи, претежно искрену заљубљеност. Вероватно му је доста земаљских жена, којих је по ономе што могу да видим доста имао, чак и ону прљавицу шанкерку Рози. Чудно. Осећам због тога љубомору.

Улазимо у Постеирову радну собу и ту ме чека ново изненађење. Уместо ранијег прозора који је гледао на смог и кровове града притиснутог зимским небом, ту су врата која воде на терасу. Прилазим убеђена да је реч о одличној холографској пројекцији, али на своје запрепашћење схватам да су то права врата која воде на праву терасу. Стојим прво без даха гледајући прелепу тешчану плажу и бескрајну пучину чији валови од самог хоризонта допиру доде да би благо заплускивали песак на десетак метара од степеница које воде са терасе. Затим удишем пуним плућима мирис цветова дрвета које мислим називају олеандром и многе друге мирисе који испуњавају летње поподне на некој, вероватно медитеранској, обали.

- Постеир Видим да ти се моја обала више свиђа од града.
- Алек Притом се надам да и даље важи твој пристанак да кренеш на једрење.
- Морла Али како си, како сте то извели?
- Постеир Ради се о комбинацији ситронског погона и тавитронске енергије.
- Морла Али то је немогуће. За ситронски погон је потребно страшно много енергије. Немогуће је дуже одржавање преносног зрака.
- Алек Рецимо да смо неке уређаје донете са Сирогда мало дотерали.
- Морла /узбуђеним гласом/ Али то значи да сте користили тавитронску енергију за напајање ситронског зрака. То је забрањено Кодексом Елуја. То нико није чинио од времена првог Кала. То може да доведе до несагледивих последица, до неовлашћеног световорства. То мора бити спречено.

Постеир

Мислим да говориш глупости. То и друга слична ограничења су ме и натерала да одем са Ксантора. Свака моја идеја тамо је била подвргавана толиким проверама и забранама да на крају од ње није остајало ништа или готово ништа. Више сам постигао на Земљи за десет година него што бих, да сам остао на Ксантору, за сто. Земаљска наука ће, кад јој ми помогнемо престижи Сирогд и Ксантор за неколико деценија. Схваташ ли? За неколико деценија биће учињено оно што је на нашим драгим планетама створено за задњих хиљаду година.

Морла

Уколико Земља не пропадне нуклеарном рату или у еколошкој катаклизми.

Алек

Неће пропасти. Земљани су паметнији него што ти се чини, а осим тога ћемо и ми помоћи да не учине неку глупост. Наша организација има огранке у целом свету.

Морла /OFF/

Док разговарам покушавам да створим најјачу психичку баријеру. Један од менталних дисплеја користим као варку, стварајући илузију своја бића. Градим потсвест, уграђујем читав свој живот у слике које ће задовољити знатичељу мојих противника. Покушавам да им се представим као сломљена, изненађена, предата судбини. Покушавам да не мислим на пиштољ омамљивач у ташни. Да ли ћу успети да га искористим? Колико ми треба? Око четири секунде и они ће лежати беспомоћни. Али да ли ће ми то помоћи да извршим задатак и откријем где Постеир чува тавитронску плочу коју је украо и однео на Земљу приликом свог бекства? Правим се да уживам у мору и узвраћам осмехе Алеку. Да имам више времена можда бих и могла да одем на једрење. Једна шпијунка има право и на мало задовољства зар не?

Постеир

Осим тога мислим да је ред да Земљанима помогнемо да се извуку из кризе у коју су упали. На крају крајева истог смо порекла. Зар да допус-

- тимо да поремете еколошку равнотежу планете или да мирно гледамо како стотине милиона људи гине у нуклеарном рату?
- Морла Али мешање у послове Земљана је могуће само у изузетним случајевима кад то Савет Агора дозволи.
- Алек По правилима којих се држи савет Агора то би било једном у неколико деценија па ни гад јавно. Метузалема који седе у Савету не могу да схвате да је реч о судбини стотина милиона људских бића. Постеир, ја и остали из нашег круга саосећамо са људима. Уствари све више осећамо да им припадамо.
- Морла Ха! Како ви можете да припадате људима? Па ви сте толико испред њих. Тачно је да нам је порекло исто, али они досад нису дознали ни за наше постојање, бар не већина и бар не званична наука. Толико су заостали у читавом низу области! Узмите само коришћење менталних способности. О телепатији још увек расправљају да ли уопште постоји. Са низом других појава је слично или још горе. На пример, још нису ни наслутили могућност управљања псионским пољима. Они живе још у научној праисторији, да не помињем њихово друштвено уређење, њихову агресивност, криминал па и ратне сукобе. Код нас је задњи рат вођен још пре три века.
- Постеир У свему томе има истине, али је тачно и да људи имају и читав низ добрих особина. И, што је још важније, и многе предности. Они су неупоредиво динамичнији, неупоредиво храбрији, неупоредиво невинији у својој жудњи за знањем и моћи. Још мало помоћи са наше стране и њихово стремљење ка бољем ће претворити Земљу у најразвијенију планету квадранта, па можда и целог овог сектора димензијалног континуума.
- Морла То неће дозволити Савет Агора. Земља није испунила многе услове за контакт с другим

световима. Није дошло до разоружања и до уједињења света у јединствену заједницу. Не постоји светска влада с којом би се могло преговарати и која би могла преузети заиста чврсте обавезе да ће поштовати кодексе Звезданог Савеза. Однос људи према природи која их окружује је катастрофалан, а расподела природних богатстава и добара створених људском руком је неправична...

- Алек Извини што те прекидам, али све те ствари су нам боље познате него теби. Управо се ради о томе да се људима помогне да све те проблеме реше, а да притом буду упућени да их сами решавају. Ми то можемо с лакоћом. Психосондама можемо да утичемо на поједине одлуке људи на истакнутим положајима. Можемо да обучимо поједине Земљане у коришћењу псионских поља, можемо да им дамо тавитронску енергију, да им отворимо приступ међудимензијалним си-тронским стазама, да решимо многе друге проблеме.

Постеир Мислим да смо доста филозофирали. Поразговараћемо сада са Агором.

- Морла /OFF/ Прелазимо на терасу. Она се пружа око целе куће. Топло је. Махиално скидам шешир и остављам га на клупи од белог мермера. Капут бацам преко оgrade и он остаје иза нас као застава беж боје крај белих цветова олеандра. Постеир силази низ степенице, а ја га пратим као робот. Јава поприма неке одлике сна. Није ли ово само вежба у тавитронској соби? Вратићу се на бета ниво и добићу слабу оцену из концентрације. Псионско поље ће ми склизнути из жижне тачке холоматрице и ја ћу изгубити контролу над збивањима. Али, не. Секвенца се наставља. Реалност је кошмар. Постеир пролази крај белог каменог стуба и уводи нас у велику одају у приземљу. Намештај је од тамног изрезбареног дрвета, а под од керамичких плочица бледе окер боје. Постеир отвара фијоку великог стола у

углу и извлачи црну металну кутију. Срце ми бије као лудо, у ушима осећам било. Ознојеном левом руком стежем кроз меку кожу ташне пиштољ омамљивач у облику оловке, али се не усуђујем да ишта покушам пошто ми је Алек тих иза леђа, готово осећам његов дах на потиљку. Као опчињена гледам у црну кутију у којој је тавитронска плоча.

Постеир   Послали су те да ово вратиш, зар не? Ево сада ћу покренути тавитронски круг и јавићу се високопоштованом Савету Агора.

Морла   Нећеш се усудити, сазнаће тачну локацију твог скровишта и сви твоји планови да управљаш развојем земаљске цивилизације пашће у воду.

Постеир   Вараш се. Они не могу да открију где смо пошто уопште нисмо на Земљи. Видећеш уосталом њихову реакцију кад успоставимо контакт. Ево видиш пред нама се указује холопројекција дворане Агора. Ево ту су четири саветника, укључујући ту и твог шефа Палаункија.

Палаунки /Узбуђеним гласом/   Морла, одакле се то јављаш? Кружо је још пре један час изгубио сваки телепатски контакт са тобом. Како можеш да се пројектујеш без си-тронског зрака?

Морла   Мисија је пропала. Постеир и његов саучесник, по земаљском имену Алек, не знам ко је уствари, имају скровиште на обали за коју тврде да се уопште не налази на Земљи.

Палаунки   Не можемо да утврдимо одакле зовеш, али еми-сија сигурно није са Земље... то је немогуће! Једна тавитронска плоча није довољна за међу-димензијални контакт. За стварање сталног ме-ђудимензијалног тунела нису довољне ни све тавитронске плоче Ксантора. Уствари то досад никоме није пошло за руком.

Постеир   Уствари то је пошло мени за руком. И још више од тога. Комбинацијом тавитронских плоча, које сада производимо у једној од наших лабораторија на Земљи, и менталних дисплеја

високообучених ментата какви смо Алек, алиас Лиокни, ја и овде присутна Морла, могу да умножавам псионска поља. То значи, што ти је сигуран сам одмах постало јасно, кретање и по паралелним токовима спацијално темпоралног континуума.

Палаунки   Али то не смеш. Тиме кршиш кодекс Елуја. Учинићемо све да тебе и твоје саучеснике онемогућимо. Уосталом успели смо да пронађемо твоје скровиште на Земљи.

Алек   Врага сте успели. Ми смо вас навели да нас откријете, да би нам ви послали оно што нам је недостајало. Трећи ментат највишег реда, а ви сте нам га спремно послали, то је сад наша драга и лепа Морла.

Музика оргуља. Електронска музика. Затим звуци морске обале.

Морла /OFF/   Прошло је шест месеци. Више не знам да ли сам заробљеница или овде остајем својеволно. Постеир је без сумње геније који је успео да унапреди псионику више од било кога. Заиста, бољег учитеља од њега не бих могла да нађем у читавом квадранту. Фронт догађања пренет је, захваљујући њему и његовим присталицама, овде на планету Тоа. То је близнакиња Земље, боље рећи Земља мало померена у тавитронском простору. Ксантор, Сирогд и други светови под влашћу Агора чине ми се све даљим и мање важним. Овде настаје будућност, како за саму Тоу, тако и за Земљу и читав низ других светова. Чудно, али почињем да волим Постеира. Старци из Агора за мене нису више никакав ауторитет. Не сматрам се више њиховом ниуком погледу. Не знам зашто, али све што раде Постеир, кога све чешће и у себи називам Том, Алек кога никад нисам ни почела да зovem Лиокни и њихови пријатељи, постало ми је временом прихват-

љиво. Чуди ме само што Постеира-Тома и даље вуче да ради у старој градској библиотеци. Повремено одлази у своју радну собу да преврће по старим књигама. Цитира нам мисли земаљских филозофа, говори стихове песника. Једном ми је дуго објашњавао да је лепота велике љубичасте шкољке са планете Елонте изнад свега што су створили научници свих познатих светова. Узела сам шкољку и схватила да се њеном седефу огледају читаве галаксије. Додирнула сам је уснама, а затим је прислонила на његов образ. Име ми је Александра Шварц. Предајем психологију на градском колеџу. У рџама су ми тестови будуће деце-ментата. Желим да и Томово и моје дете постане мајстор псионских игара. Бацам поглед на картоне које је исписала Томова рука. Уз кратак опис нових светова који су досад настали у спацијално темпоралном континууму захваљујући нашим сновима уписао је по једно име земаљских песника.

НА ПУТУ ЗА ТУЛЕРОН

– СФ радио игра –

Лица:	
Торк /алиас Торко	глас младог човека /бас/
Кори /алиас Ес-мена	глас младе жене
Илдрис	метално резак глас човека опседнутог сопственом величином
Крчмар	глас средовечног човека /помало промукао/
Слуга	глас средовечног човека
Стражар	глас младог човека